

Kitaibelia	II. évf.	p.: 38.	Debrecen 1997
------------	----------	---------	---------------

Karcsú nőszőfű (*Epipactis gracilis* B. & H. BAUMANN) a Sátor-hegységben

PELLES Gábor (Sátoraljaújhely 3980 Némahegy 7.)

A legutóbbi időkig Magyarországon alig ismert, jórészt önmegporzó nőszőfűfajok hazai előfordulásairól eddig szerzett ismereteket 1996-ban egy növényföldrajzilag is igen érdekes adattal sikerült bővíteni. A Sátor-hegység keleti szélén, Mikóháza közelében, egy természetvédelmi tábor keretében tett kiránduláson SZEGEDI Zsolt egyetemi hallgató egy igen érdekes nőszőfűre lett figyelmes, melyet nekem is megmutatott. A rendelkezésemre álló egyetlen felhasználható irodalom (MOLNÁR–SULYOK–VIDÉKI 1995) alapján a növényt pontosan meghatározni nem sikerült, de az *Epipactis gracilis* leírása jól illett rá. További vizsgálat céljából két virágot begyűjtöttem valamint a növényekről fényképeket készítettem. Végül a virágok alapján a pontos meghatározást Jaroslav VLČKO (Zvolen, Szlovákia) végezte el, s ő is *E. gracilis*-ként azonosította.

E rendkívül ritka (és hazánkban immár fokozottan védett) orchideának ez a második ismert lelőhelye Magyarországon s egyben Közép-Európában is (MOLNÁR–SULYOK–VIDÉKI 1995). Hazánkból elsőként a Kőszegi-hegységből ROBATSCH (1995), TIMPE (1995) közölték, már szerepel KIRÁLY (1996) flóraművében is. Sátor-hegységi élőhelye nagyban hasonlít a Kőszegi-hegységre: teljesen zárt, középkorú, nudum bükkösben, egy vízmosás aljának szivárgóvízes részén elszórtan mintegy tucatnyi példánya került elő. A növények július elején teljes virágzásban voltak. Úgy a szűkebb környéken, mint a hegység más részein több hasonló élőhely található, így reményeim szerint a faj újabb populációi kerülhetnek elő a közeljövőben.

IRODALOM

KIRÁLY G. (1996): A Kőszegi-hegység edényes flórája. - *Tilia* 3: 1-414.

MOLNÁR A. - SULYOK J. - VIDÉKI R. (1995): Vadon élő orchideák. A hazai növényvilág kincsei. - Kossuth Könyvkiadó, Budapest. p.: 122.

ROBATSCH, K. (1995): Beiträge zur Kenntnis der europäischen *Epipactis*-Arten (Orchideaceae) und zur Evolution der Autogamie bei europäischen und asiatischen Gattungen der Neottioideae. - *Journal Europäischer Orchideen* 27(1): 125-177.

TIMPE, W. (1995): Orchideen im südlichen Burgenland (IX). - *Epipactis*- (Stendelwurz)–Neufunde im Günser Gebirge. - *Burgenländische Heimatblätter* 57 (3): 125-131.

SUMMARY

G. PELLER: *Epipactis gracilis* B. & H. BAUMANN in the Sátor-mountains (NE-Hungary)

In July 1996. *Epipactis gracilis* was found in the Sátor-mountains near the willage of Mikóháza as the second occurrence in Central-Europe.

Kitaibelia	II. évf.	p.: 38.	Debrecen 1997
------------	----------	---------	---------------

Zöldes sarkvirág (*Platanthera chlorantha* (Custer) Rchb.) a Csepel-szigeten

TAKÁCS Gábor (Gödöllő Palota-kert 1.. 2100)

1996. június 8-án a Csepel-szeget déli részén, a Ráckevei-Dunaág melletti szakaszon, Makád község határában ártéri ligeterdő tisztásán tucatnyi *Platanthera chlorantha*-t találtam. A növényekről a helyszínen fotódokumentációt is készítettem. A fényképeken jól láthatók az egymástól távol álló, egymással szöveget bezáró pollináriumok és a végükön megvastagodó sarkantyúk (a fotók alapján határozásom helyességét MOLNÁR Attila is megerősítette). Ez az orchideafaj hazánkban elég ritka. SOÓ (1973) az Alföldön csak a Kis-Alföldről, Békésből, a Nyírségből és az Észak-Alföldről közli. VOIGT Wilfried és FARKAS Sándor (1996) a paksi lmsósi-erdőből említik. Az általam megtalált lelőhely tehát a második a *Colocense* flórajárás területén. A lelőhely közvetlen szomszédságában árnyékosabb ligeterdőben a fehér madársisak [*Cephalanthera damasonium* (Mill.) Druce] 15-20 példányát is megtaláltam. Ezt az Alföldön szintén elég ritka fajt SOÓ (1973) a flórajárás területén a Csepel-szigetről és Kalocsa mellől említi.

IRODALOM

SOÓ R. (1973): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve V. - Akadémiai Kiadó, Budapest. pp.: 724.

VOIGT W. - FARKAS S. (1996): A paksi határ növényvilága. - Paks város Önkormányzata, Paks. pp.: 101.